

2364
VĒSTURISKĀ
IZZIŅA

LATVIJAS VALSTS ARHĪVS
LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA

FIZIKĀLĀS ENERĢĒTIKAS INSTITŪTS

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

Fonda Nr. 2364

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA

FIZIKĀLĀS ENERĢĒTIKAS INSTITŪTS

VĒSTURISKĀ IZZIŅA par 1946.-1993. gadiem

I

Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūts (FEI) dibināts 1946.g. februārī kā Enerģētikas un mašīnbūves institūts (LPSR Tautas komisāru padomes 1946.g. 7. februāra lēmums Nr. 94), kā viens no pirmajiem 16 Zinātņu akadēmijas institūtiem. 1951.g. to reorganizē par Enerģētikas un elektrotehnikas institūtu (LPSR Ministru padomes 1951.g. 27. janvāra lēmums Nr. 84), 1961.g. – par Enerģētikas institūtu (LPSR Zinātņu akadēmijas prezidija 1961. gada 20. aprīļa lēmums Nr. 9/488-4), bet 1966.g. - par Fizikāli enerģētisko institūtu (LPSR Zinātņu akadēmijas prezidija 1965. gada 23. decembra lēmums Nr.25/651-3). 1990.g. institūta nosaukums fonētiski precizēts - Fizikālās enerģētikas institūts (LZA prezidenta 1990.g. 25. maija rīkojums Nr. 63).

FEI darbojas saskaņā ar ZA apstiprinātiem Statūtiem kā juridiska persona.

Pirmajos gados institūtam izvirzītie uzdevumi un pētījumu tematika saistīta ar kara izpostītās tautsaimniecības atjaunošanu un attīstību. FEI izveido 5 sektorus: Enerģētikas, Elektrotehnikas, Siltumtehnikas, Mašīnbūves un Tehnoloģijas (vēlāk apvieno), un Lauksaimniecības mehanizācijas un elektrifikācijas, kuros 1946.g. beigās strādā 29 darbinieki, t.sk. 23 zinātniskie darbinieki.

Enerģētikas un Siltumtehnikas sektori, sadarbojoties radnieciskās pētniecības tēmās, kā tematiskie virzieni saglabājušies līdz šodienai. Vispārējās enerģētikas sektoru 1963.g. pārveido par Komplekso enerģētisko problēmu laboratoriju, bet 1969.g. izveido Komplekso enerģētisko problēmu nodaļu ar 2 laboratorijām: Energosistēmu matemātiskās modelēšanas un Energosistēmu optimizācijas laboratorijas. Siltumtehnikas laboratoriju (no 1949.g.) 1956.g. reorganizē un sadala Siltuma sistēmu un Siltuma enerģētisko iekārtu laboratorijās. Siltuma sistēmu laboratoriju 1964.g. sadala Siltuma apmaiņas (no 1979.g. Siltuma procesu laboratorija) un Siltuma fizikas (1978.g. pārceļ uz ZA Fizikas institūtu) laboratorijās.

Elektrotehnikas sektors 1949.g. pārveidots par laboratoriju, no 1951.g. – par Elektrisko mašīnu un tīklu laboratoriju, pētniecības tēmām mainoties līdz ar tehnikas attīstību, ar savu specifiku saglabājies līdz mūsdienām.

Uz Mašīnbūves un tehnoloģijas sektora bāzes 1950. gadā izveido Metālu elektriskās metināšanas un apstrādes un Mašīnbūves laboratorijas, kuras 1954.g. apvieno, izveidojot Apvienoto elektrofizikas laboratoriju, kuru 1955.g. pārceļ uz ZA Fizikas institūtu.

Lauksaimniecības mehanizācijas un elektrifikācijas sektoru 1950.g. likvidē, tā darbu tematika saplūda ar Enerģētikas sektora tēmām par lauku rajonu siltumapgādi un lauku elektrifikāciju. Sektorā pētītās vēja izmantošanas iespējas lauksaimniecībā pārņēma Elektrisko mašīnu un tīklu laboratorija.

1964.g. uz FEI pārceļ dažādos ZA institūtos izkaisītās cietvielas fizikas laboratorijas un pētnieciskās grupas un izveido Pusvadītāju fizikas laboratoriju, kuru 1990.g. sadala Pusvadītāju struktūru un Pusvadītāju virsmas fizikas laboratorijās. Paplašinoties pētījumiem pusvadītāju fizikā, 1967.g. izveido Organisko pusvadītāju fizikas laboratoriju.

70. gados FEI izvērstie fundamentālo pētījumu galvenie virzieni: energosistēmu pētījumi, enerģijas pārveidošanas fizikāli tehniskās problēmas un pusvadītāju fizika, tiek turpināti joprojām. Bez tam institūtā veic zinātniski pētnieciskos darbus un izstrādā jaunu tehnoloģiju, aparātus, iekārtas un programmas: reģionālajā enerģētikā un energosistēmu optimizācijā, pusvadītāju fizikas un tehnikas jomā, lieljaudas pusvadītāju elektronikā, nesagraujošo fizikālo kontroles sistēmu un metožu radīšanā un izmantošanā pusvadītāju un plāno metālu kārtiņu pētījumos, elektrofizikā un elektrisko mašīnu izstrādē, veic dažādu automatizēto iekārtu izstrādi enerģētikas, lauksaimniecības, medicīnas u.c. tautsaimniecības nozarēm.

Institūtā 1981.g. ir 12 zinātniskās laboratorijas, konstruktoru nodaļa u.c. zinātniski-tehniskās un ražošanas struktūras, kurās strādā 336 darbinieki, t.sk. 88 zinātniskie darbinieki.

FEI sadarbojies ar citu valstu zinātniskajām organizācijām. Tā sasniegumi eksponēti starptautiskās izstādēs Hanoverā, Osakā, Vīnē, Diseldorfā, Leipcīgā, Plovdivā, Zagrebā, Bāzelē.

80-jos gados FEI organizējis III PSRS un Japānas simpoziju par enerģētikas problēmām, IV Vissavienības pastāvīgās koordinācijas konferenci par siltumapgādes automatizāciju u.c.

90-to gadu sākumā būtiski samazinās FEI darbinieku skaits. 1993.g. beigās institūtā strādā 142 darbinieki, t.sk. 103 zinātniskie darbinieki. Galvenie zinātniskā darba virzieni:

- reģionālās enerģētikas sistēmu un programmu kontrole, attīstības optimizācija;
- alternatīvo energoresursu izmantošanas problēmas kombinētās siltumapgādes sistēmās;
- siltumfizika un siltumtehnika;
- daudzfunkcionālie jaudas pusvadītāju pārveidotāji energoekonomijai tautsaimniecībā;
- molekulārā elektronika, fotonika un optoelektronika uz Lengmīra-Blodžetas daudzslāņu polāro molekulu un fullerenu C bāzes;
- jaunas metodes, tehnoloģija un iekārtas pusvadītāju struktūru mērīšanai.

1993.g. 10.februārī LZA Fizikālās enerģētikas institūts kā valsts zinātniskā iestāde - valsts dibināta bezpeļņas organizācija reģistrēts Latvijas republikas Uzņēmumu reģistrā.

Saskaņā ar LR Ministru Padomes 1993.g. 20.jūlija lēmumu Nr. 398 LZA pārziņā esošās zinātniskās iestādes, t.sk. Fizikālās enerģētikas institūtu, ar 1994. g. 1.jūliju nodod Izglītības ministrijas pārziņā.

Institūta adrese: Aizkraukles ielā 21, Rīga LV-1006.

II

LZA Fizikālās enerģētikas institūta **pastāvīgi un ilgtermiņa glabājamie (to skaitā personālsastāva) dokumenti par 1946.-1993. gadiem** nodoti ZA Centrālā arhīva (CA) glabāšanā 1952.-1997. gg. Dokumentu apraksti par 1946.-1964. gg. ZA CA pārstrādāti. Dokumenti par 1946.-1993. gg. sistematizēti un aprakstīti četros pastāvīgi glabājamo lietu aprakstos un vienā personālsastāva lietu aprakstā.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 1. par 1946.-1993. gg. - lietas no Nr.1. līdz Nr. 405. Tajā iekļautās lietas sistematizētas sekojoši:

- Zinātniskās padomes un tās sekciju sēžu protokoli u.c. materiāli - 1946.-1993. gg.
- Institūta darbinieku kopsapulču, sēžu un semināru protokoli - 1947., 1948., 1989. gg.
- Institūta statūti - 1989., 1993. gg.
- Direktora pavēles par pamatdarbību - 1983.-1993. gg.
- Zinātniskās pētniecības darbu gadu plāni - 1947.-1976., 1988.-1990. gg.
- Zinātniskās pētniecības darbu perspektīvie plāni 1946.-1950., 1956.-1960., 1959.-1965. gg.
- Vispārējās atskaites par zinātniskās pētniecības darbu - 1947.-1993. gg.
- Zinātniskās atskaites par pabeigtiem zinātniskajiem darbiem - 1947.-1964. gg.
- Statistiskās atskaites un pārskati - 1976.-1991. gg.
- Institūta organizēto konferenču un sanāksmju materiāli - 1947., 1979.-1989. gg.
- Koordinācijas sanāksmju par enerģētikas jautājumiem materiāli - 1958., 1959. gg.
- Sadarbības ar ražošanu materiāli (plāni, līgumi, izziņas u.c.) - 1948.-1970., 1977.-1989. gg.
- Slēdzieni, atsauksmes u.c. materiāli par zinātniskajiem darbiem - 1961.-1976. gg.
- Sadarbības ar ārzemju zinātniekiem materiāli (izziņas, sarakste u.c.) - 1959.-1976. gg.
- Atskaites u.c. materiāli par ārzemju zinātniskajiem komandējumiem - 1958.-1966. gg.
- Dokumenti par ārzemju zinātnieku uzņemšanu - 1973.-1976. gg.

1946.-1982. gadu direktora pavēles par pamatdarbību iekļautas aprakstā Nr.3, jo tām ir kopēja numerācija ar pavēlēm par personālsastāvu, kāpēc veidotas kopējas lietas.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 2. par 1946.-1990. gg. - lietas no Nr.1. līdz Nr. 129.
Tajā iekļautās grāmatvedības lietas sistematizētas sekojoši:

- Institūta tāmes - 1946.-1990. gg.
- Grāmatvedības gada atskaites - 1946.-1990. gg.
- Štatu saraksti un izmaiņas tajos - 1948., 1961.-1987. gg.
- Pieņemšanas-nodošanas akts mainoties direktoriem - 1948. g.
- Atskaites par ārzemju komandējumu avansiem - 1961.-1964. gg.
- Kapitālo remontu tāmes - 1965.-1968. gg.

Grāmatvedības dokumenti par 1991.-1993. gg. arhīvā nav nodoti.

Personālsastāva lietu apraksts Nr. 3. par 1946.-1993. gg. - lietas no Nr. 1. līdz Nr. 585.
Tajā iekļautās personālsastāva lietas sistematizētas sekojoši:

- Direktora pavēles (par pamatdarbību un kadriem) - 1946.-1982. gg.
- Direktora pavēles par personālsastāvu - 1983.-1993. gg.
- Darbinieku darba algas izmaksas saraksti - 1947.-1969. gg.
- Darbinieku personas kontu (algas) kartītes - 1947.-1993. gg.
- Komisijas uzņemšanai aspirantūrā protokoli - 1952., 1953. gg.
- Lieta par zinātniskā nosaukuma "profesors" piešķiršanu - 1958. g.
- Atbrīvoto darbinieku personas lietas - 1961.-1993. gg.
- Darbinieku raksturojumi - 1961., 1964. gg.
- Dokumenti (protokoli, slēdzieni u.c.) par konkursu izturējušiem institūta darbiniekiem - 1979.-1983. gg.
- Atbrīvoto darbinieku personas kartītes - 1981.-1993. gg.
- Aspirantu lietas - 1990., 1991. gg.

Atbrīvoto darbinieku personas lietas par 1947.-1960. gg. atrodas LZA fonda 15.aprakstā, jo līdz 1960. gadam ZA institūtu darbiniekus pieņēma un atbrīvoja no darba ar ZA prezidenta pavēlēm, un personas lietu dokumentus centralizēti veidoja un glabāja ZA kadru daļā.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 4. par 1962.-1971. gg. - lietas no Nr.1. līdz Nr. 9.
Tajā iekļauti arodbiedrības vietējās komitejas (VK) sēžu protokoli. Turpmāko gadu arodbiedrības VK dokumenti arhīvā nav nodoti, jo nav saglabāti.

Pastāvīgi glabājamo lietu apraksts Nr. 5. par 1946.-1965. gg. - lietas no Nr.1. līdz Nr. 407.
Tajā iekļautas institūta darbinieku zinātniskās atskaites par pabeigtiem zinātniskajiem darbiem.
Turpmāko gadu zinātniskās atskaites arhīvā nav nodotas.

Lietas visos aprakstos sistematizētas pēc dokumentu veidiem hronoloģiskā secībā.

Pieņemot 1952.-1975. gados arhīva glabāšanā dokumentus par 1946.-1970. gg., nav rakstīta vēsturiskā izziņa, kā arī nav fiksēts ar aktu, kāpēc atsevišķos gados iztrūkst daži dokumentu veidi, tāpēc pašreiz to noskaidrot vairs nav iespējams.

Arhīva glabāšanā pieņemto dokumentu stāvoklis labs.

Vēsturisko izziņu sastādīja LZA arhīva vadītāja

R. Skudra

Akceptēta LZA DEK 2003.g. 27.maija sēdē protokols Nr. 2.

DEK priekšsēdētājs

J. Kristapsons

LATVIJAS ZINĀTŅU AKADĒMIJA
FIZIKĀLĀS ENERĢĒTIKĀS INSTITŪTS

VĒSTURISKĀ IZZIŅA (papildinājums)
par 1982. - 1993. gadu

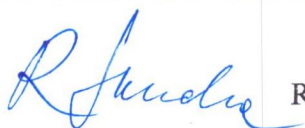
LZA Fizikālās Enerģētikas institūta nosaukuma izmaiņas un struktūru maiņas skatīt institūta vēsturiskās izziņas Latvijas Valsts arhīva fondā Nr. 2364.

LZA Fizikālās enerģētikas institūts 2001. gadā nodeva LZA arhīvam atbrīvoto darbinieku personas kartītes par 1981.-1993. gadu, kuras tika sakārtotas lietās un iekļautas personālsastava lietu apraksta Nr 3 papildinājumā par 1981.-1993. gadu. Daļa nodoto kartīšu arhīva darbinieka kļūdas dēļ tika pievienotas LZA atbrīvoto darbinieku personas kartīšu kartotēkai, kas atklājās 2007. gadā, pārsistematizējot šo kartotēku pēc latviešu alfabēta.

Minētās kartītes sakārtotas lietās un aprakstītas Fizikālās enerģētikas institūta personālsastava lietu apraksta Nr 3 papildinājumā par 1982.-1993. gadu - lietās no Nr. 586. līdz Nr. 588.

Arhīva glabāšanā pieņemto dokumentu stāvoklis labs.

Vēsturisko izziņu sastādīja
LZA arhīva vadītāja

R. Skudra

VĒSTURISKĀ IZZIŅA

1994. gads – 1997. gads

LZA Fizikālās enerģētikas institūts dibināts 1946. gada 01. aprīlī, kā ZA Enerģētikas un mašīnbūves institūts pamatojoties uz LPSR TKP 1946. gada 7. februāra Lēmumu Nr. 94 "Par LPSR ZA nodibināšanu".

Sakarā ar Latvijas Zinātņu akadēmijas reorganizāciju, pamatojoties uz LR Ministru padomes 1993. gada 20. jūlija lēmumu Nr. 398 "Par zinātnisko iestāžu nodošanu Izglītības ministrijas pārziņā" Fizikālās enerģētikas institūts pāriet Izglītības ministrijas pārziņā, saglabājot Latvijas Zinātņu akadēmijas Fizikālās enerģētikas institūta nosaukumu.

Institūtā strādā 12 zinātniskās laboratorijas. Institūts ir viens no dibinātājiem 1993. gadā izveidotajam Latvijas Tehnoloģiskajam centram, kurš atrodas institūta ēkā un kura sastāvā darbojas 34 firmas, galvenokārt saistītas ar LZA FEI zinātnisko tematiku.

Kopš 1997. gada janvāra institūtā darbojas arī Pētījumu, tehnoloģiju un attīstības Eiropas integrācijas centrs (FEMIRC-Latvia).

Galvenie zinātniskie virzieni

- Reģionālās enerģētikas analīze un optimizācija,
- Alternatīvo un netradicionālo lokālo energoresursu izmantošanas problēmas,
- Energoekonomijas pasākumu izstrāde tautsaimniecībai,
- Jauno materiālu fundamentālie pētījumi cietvielu fizikā.

Institūtā veikto pētījumu rezultāti regulāri tiek publicēti institūta izdotajā "Latvijas Fizikas un Tehnisko Zinātņu Žurnālā".

Fizikālās enerģētikas institūta struktūra

- Direkcija
- Zinātniskā daļa
- Administratīvā daļa
- Saimnieciskā daļa
- "Latvijas fizikas un Tehnisko Zinātņu Žurnāla" redakcija.

Fizikālās enerģētikas institūta lietas kopā ar aprakstiem Nr. 1. – Nr. 5 (dokumenti ir aprakstīti sastādot aprakstus katrai struktūrvienībai) līdz 1993. gadam ieskaitot ir nodoti Latvijas Zinātņu akadēmijas arhīvā, apraksti slēgti.

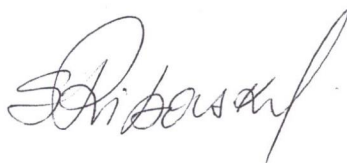
2000. gadā apstrādāti dokumenti par 1994. – 1997. Gadiem. Apraksti veidoti pēc hronoloģiskā principa, dokumentu satāvs ir pilnīgs, saglabāšanas stāvoklis labs.

Pastāvīgi glabājamo lietu aprakstā iekļauti Zinātniskās daļas, Grāmatvedības dokumenti .

Institūta direktora rīkojumi par pamatdarbību kārtoti vienā lietā ar rīkojumiem par personālsastāvu. Ņemot vērā, ka pārsvarā rīkojumi ir par personālsastāvu tie ir iekļauti Personālsastāva lietu aprakstā Nr. 8 Aprakstā Nr. 6 iekļautas darbinieku personas lietas ar zinātnisko grādu .

Zinātniskās daļas dokumenti attiecas uz zinātnisko darbību un iekļauti Zinātniskās daļas lietu aprakstā Nr. 7 Tie ir Zinātniskās padomes un Zinātniskās padomes sekciju sēžu protokoli un pielikumiem pie tiem, kas saistīti ar zinātnisko darbību.

Vēsturisko izziņu satādīja
Atbildīgā par arhīvu

S. Ribovska

Ar Vēsturisko izziņu iepazīnās

Zinātniskā sekretāre
Dr. phys.

G. Šlihta

Rīga 2000. gada 25. jūlijā

Šinī lietā 3 (trīs)
numurētas lapas
2003. g. «20.» novembrī
LVA arhivists Jrbule

Šinī lietā 4 (četras)
numurētas lapas
2008. g. «15.» jūlijā
LVA arhivists Jrbule

Šinī lietā 5 (piecas)
numurētas lapas
2010. g. «18.» februārī
LVA arhivists Jrbule